

fra **Forskningsbaserede indsatser i dagtilbud**
(Opsamling på review)

Blandt de identificerede indsatstyper, er valgt tre overordnede indsatser, der på forskellig måde har vist sig mest effektive og anvendelige i en dansk kontekst.

Der er i lagt vægt på at indsatserne (og de metoder der ligger bag) er af en sådan karakter at de kan implementeres som en **naturlig del af det naturlige læringsmiljø i dagtilbud i Danmark**, og kan tilpasses de pædagogiske metoder der allerede er i brug.

1

Fra review til kursus

Review	3 sprogindsatser	Kursuselementer og pædagogiske tekster
<ul style="list-style-type: none"> • Sproglige indikatorer og risikofaktorer • Effektive sprogindsatser • Forældreinterventioner • Efteruddannelse af pæd. 	<ul style="list-style-type: none"> • Understøttende sprogstrategier • Dialogisk læsning • Strukturerede sprogaktiviteter/Tematisk sprogarbejde 	<ul style="list-style-type: none"> • Understøttende sprogstrategier • Samtalen i hverdagen • Dialogisk læsning • Strukturerede sprogaktiviteter/Tematisk sprogarbejde • Fokuseret indsats/sprogvurdering

2

Om samtalens betydning

SAMTALE = AT TALE SAMMEN !!

Undersøgelser konkluderer at den tætte kommunikation mellem voksen og barn hvor barnet kan aflæse den voksnes reaktion, blikretning og ansigtsudtryk, har en direkte sammenhæng med størrelsen af barnets ordforråd.

Jo flere situationer med FÆLLES OPMÆRKSOMHED, jo flere nye ord tilegner barnet sig – og jo hurtigere

(uddrag fra Sprogpakkens tekst om sprogtilegnelse, Laila Kjærbaek)

3

FÆLLES OPMÆRKSOMHED

kendetegnes ved evnen til at dele en fælles, viljestyret og vedholdende opmærksomhed med en anden

Herved etableres en **kommunikativ treenighed** mellem barnet, den voksne og genstanden.

FÆLLES OPMÆRKSOMHED er central for den tidligste læring, og bliver ved med at **være det langt ind i barndommen** (Tomasello 1983; Tomasello 1992; Tomasello 2003; Brooks and Meltzoff 2008).

4

SERVICESTYRELSEN

Hvad peger nedenstående på i forhold til **Samtaler** i hverdagen?

Forskning viser at et **sprogligt input bestående af længere og mere komplekse ytringer samt et rigere ordforråd**, hænger tæt sammen med større ordforråd hos barnet (Bornstein, Haynes and Painter 1998; Hoff-Ginsberg 1998).

Forskning viser endvidere at et **ords hyppighed i barnets sproglige input**, er en meget vigtig faktor i forhold til hvornår barnet tilegner sig det pågældende ord.

En anden faktor er **variationen af de grammatiske strukturer, som ordet indgår i**

5

SPROG HEDVORN
voksens der gør en forskel

SERVICESTYRELSEN

Kvalitet i samtalen....

Kvaliteten af voksen-barn interaktionen (varme relationer og sprogstimulering) er relateret til bedre sprogudvikling i alderen 12, 24, 36 måneder.

Børn som kommer fra hjem med få sproglige ressourcer men som modtager et godt børnehavetilbud kan udvikle et godt sprog, hvis de oplever et stimulerende sprogmiljø i børnehaven.

Kilde: Aukrust, Vibeke: Tidlig sprogstimulering og livslang læring – en kunnskapsoversigt, Universitetet i Oslo 2005 (Min oversættelse)

6

SPROG HEDVORN
voksens der gør en forskel

SERVICESTYRELSEN

Det skal gå stærkt ...

Ifølge Berit Bae er børnehavens relationer mellem voksne og børn bygget op af kortvarige møder af sekunders varighed

I analysen af 730 observerede samspilsrelationer i børnehaver finder Bae at samspillet gennemsnitligt er af **20 sekunders varighed**

De korteste samspil er 4-5 sekunder
De længste 75-80 sekunder

Kilde: Bae: På vej i en anderkende retning. Social Kritik 88/2003.

7

SPROG HEDVORN
voksens der gør en forskel

SERVICESTYRELSEN

Vigtigt begrebspar i samtaler og sprogudviklingen

Kontekstualiseret sprog (Situationsafhængigt sprog)

Dekontekstualiseret sprog (Situations-uafhængigt sprog)

At kunne bruge dekontekstualiseret sprog er en vigtig milepæl hos børn og forudsiger mere abstrakt tænkning, og på sigt også læsefærdigheder (Review: Indsatser)

8

SPROG HEDVORN
voksens der gør en forskel

SERVICESTYRELSEN

SAMTALEN I SPROGPAKKEN

Tekstuddrag fra sprogpakken:
For at samtalen kan give mening for barnet skal pædagogen være opmærksom på om barnet f.eks. kan:

- forstå reglerne for samtale, dvs. reglerne for turtagning, hvor det selv taler, men også lytter og giver plads til, at andre kan komme til orde
- fastholde en samtale omkring et emne
- tage initiativ til samtaler med andre
- deltage i sociale fællesskaber (fx lege)-

(Fra: Samtaler i hverdagen, Kirsten Rasmussen, udkast)

SPROG
til børn

SERVICESTYRELSEN

Samtalen skal organiseres

Der kan arbejdes med barnets kommunikative kompetencer i *alle* situationer i hverdagen, men det er nødvendigt at personalegruppen drøfter hvilke rammer der er for den gode samtale i deres hverdag og hvilken sproglige aspekter der skal være fokus på og hvordan den skal organiseres.

(Fra teksten: Samtaler i hverdagen, Kirsten Rasmussen, udkast)

SPROG
til børn

SERVICESTYRELSEN

Overvejelser der kan styrke samtalerne

Hvordan sammensættes børnegrupperne omkring spisebordet – skal der være ro eller skal de kunne snakke med hinanden? Skal de være på samme sproglige niveau eller er forskellighed en kvalitet i samtalen?

Hvordan organiseres samlingen. Er det optimalt når der er mange børn i forskellige aldre - eller skal den organiseret med få børn i samme alder?

Hvordan prioriteres rutinesituationerne – er puslebordet det tilbagevendende sted hvor pædagog og barn har fælles opmærksomhed – eller er det bare noget der skal overstås?

(Fra teksten: Samtaler i hverdagen, Kirsten Rasmussen, udkast)

SPROG
til børn

SERVICESTYRELSEN

Overvejelser der kan styrke samtalerne

Kan garderoben organiseres så det bliver et hyggeligt samtalerum – eller er det et ekspeditionssted, hvor af- og påklædning skal afvikles hurtigst muligt

Er det f.eks. tilladt at afbryde en pædagog der taler med et barn?

Hvordan udvikler det barnets sprog at de voksne på stuen snakker "voksensnak" hen over hovedet på børnene?

(Fra teksten: Samtaler i hverdagen, Kirsten Rasmussen, udkast)

SPROG
til børn

En basal pointe

Ofte betragtes **hverdagsrutinerne** som en forstyrrende parentes i hverdagen der skal overstås så børnene kan komme i gang med det vigtige - de planlagte aktiviteter.

Måske er der en pointe i, at opprioritere rutinerne fordi de er tilbagevendende, de **repræsenterer temaer i hverdagen** som barnet skal lære at agere i, de dækker over en række ord og begreber fra hverdagen og de er øvested for helt basale færdigheder.

(Fra teksten: Samtaler i hverdagen, Kirsten Rasmussen, udkast)

13

Videomaterialer i Sprogpakken

De 3 sprogindsatser bliver præsenteret i **eksempelvideoer** – fx eksempler på understøttende sprogstrategier samt **refleksionsvideoer** -

Her vil der løbende være fokus på og analyser af samtaler i hverdagen.

Samtaler i hverdagen analyseres desuden gennem en case og en tekst om udfordringer i hverdagen:

Hvordan organiseres hverdagen?
Hvad forhindrer at gode samtaler lykkes?

14

